

Reactie in het kader van 20140722 consultaie, betr. Wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur in verband met aanvullingen ter voorkoming van misbruik.

Reactie van mr. drs. J. van der Hoest, bestuurlijk juridisch adviseur bij Gemeente Delft, geschreven en ingebracht op eigen titel en voor eigen verantwoordelijkheid.

1.

De bestuursorganen, in het bijzonder die welke onderdeel uitmaken van de gemeentelijke overheden, zien al enige tijd (en zeker de afgelopen twee jaar) uit naar een wettelijke maatregel die de praktijk van misbruik van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) tegengaat, dan wel ontmoedigend werkt voor wie deze wet oneigenlijk gebruikt. Dat zijn, uiteraard, de profiteurs die uit zijn op dwangsomgelden en proceskostenvergoedingen (vaak d.m.v. constructies met juridische bureautjes die machtigingen hebben verkregen). Het zijn echter ook treiteraars die zich niet kunnen/willen neerleggen bij door hen als onwelgevallig geziene besluiten en de overheid (als boordoeener gezien) last in de vorm van extra werk en extra kosten willen bezorgen.

2.

Het (in deze consultatie) voorliggende voorstel ontmoedigt degenen die misbruik of oneigenlijk gebruik (willen) maken van de huidige Wob in combinatie met de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Tevens blijft het voor degenen die oprecht belang hebben bij openbaring van onder bestuursorganen berustende informatie mogelijk toegang te verkrijgen tot gewenste informatie. Dat daarvoor, eventueel, rechterlijke tussenkomst moet worden ingeroepen om de gewenste toegang tot informatie te verkrijgen, is niet bezwaarlijk. Er zijn, immers, ook voldoende mogelijkheden om tot overeenstemming te komen met bestuursorganen over het in concreto kunnen verkrijgen van informatie.

3.

Met het oog op voortvarende behandeling en inwerkingtreding moet het voorstel eenvoudig zijn. Dat is begrijpelijk. Overwogen zou echter kunnen worden om wellicht toch, in de geest van het voorstel, in beperkte mate wijzigingen mee te nemen die van nut kunnen zijn bij de behandeling van Wob-verzoeken in de praktijk. Ik denk hierbij aan twee wijzigingen:

a. wijziging van artikel 3, lid 2, Wob, en wel zodanig dat het als volgt komt te luiden:

Het verzoek dient zelfstandig en voldoende expliciet gedaan te worden en de verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.

Toelichting: Toegevoegd is het zelfstandig indienen en het voldoende expliciet maken van het verzoek. De bedoeling is om ingepakte en impliciete verzoeken te voorkomen. Hiermee kunnen verrassingen worden tegengegaan en wordt fair play gestimuleerd.

b. wijziging van artikel 3, lid 2, Wob, en wel zodanig dat het als volgt komt te luiden:

Indien een verzoek te algemeen is geformuleerd en/of onduidelijk is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en/of te verduidelijken en is het hem daarbij behulpzaam.

Toelichting: De behandeling van een Wob-verzoek verloopt spoediger als de verzoeker zo concreet en zo duidelijk mogelijk aangeeft welke informatie hij wenst. Het moet eigenlijk niet mogelijk zijn dat een verzoeker 'verstopperij speelt'. Deze bedoeling dient helder in de wet gelezen te kunnen worden.

4.

De bepaling van de inwerkingtreding op twee maanden na bekendmaking is langer dan strikt genomen nodig is. Als er goed over wordt gecommuniceerd, kan – nu er verlangend op wordt gewacht – de inwerking op 4 weken na bekendmaking worden bepaald.

5.

Er wordt niet expliciet in overgangsrecht voorzien. Geredeneerd zou kunnen worden – door degenen die daarbij belang hebben -, dat het oude recht blijft gelden voor de verzoeken die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van de wetswijziging. Dat kan leiden tot onduidelijkheden in de praktijk. Een expliciete overgangsregeling in het wetsvoorstel verdient daarom aanbeveling.